

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 februari 2010

VOORSTEL

**tot wijziging van artikel 11
van het Reglement van de
Kamer van volksvertegenwoordigers
in verband met de erkenning
van de politieke fracties**

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR
HET REGLEMENT EN VOOR DE HERVORMING
VAN DE PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Hilde VAUTMANS**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting	3
II. Algemene bespreking	3
III. Stemmingen	9
IV. Bijlage	10

Voorgaande documenten:

Doc 52 314/ (2007/2008):

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Genot c.s.
002: Amendement.

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 février 2010

PROPOSITION

**visant à modifier l'article 11
du Règlement de
la Chambre des représentants
concernant la reconnaissance
des groupes politiques**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
DU RÈGLEMENT ET DE LA RÉFORME DU TRAVAIL
PARLEMENTAIRE
PAR
MME **Hilde VAUTMANS**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé introductif	3
II. Discussion générale.....	3
III. Votes	9
IV. Annexe	10

Documents précédents:

Doc 52 314/ (2007/2008):

- 001: Proposition de loi de Mme Genot et consorts.
002: Amendement.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Patrick Dewael

A. — Vaste leden / Titulaires:

CD&V	Luc Gouty, Jef Van den Bergh, Servais Verherstraeten
MR	Daniel Bacquelaine, Corinne De Permentier, Marie-Christine Marghem
PS	Colette Burgeon, André Frédéric
Open Vld	Herman De Croo, Patrick Dewael
VB	Jan Mortelmans, Bert Schoofs
sp.a	Renaat Landuyt, Dirk Van der Maelen
Ecolo-Groen!	Zoé Genot
cdH	Christian Brotcorne
N-VA	Ben Weyts

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Roel Deseyn, Nathalie Muylle, Ilse Uyttersprot, Mark Verhaegen
Xavier Baeselen, François-Xavier de Donnea, Jacqueline Galant, Olivier Maingain
Valérie Déom, Thierry Giet, Yvan Mayeur
Sofie Staelraeve, Luk Van Biesen, Hilde Vautmans
Geroif Annemans, Annick Ponthier, Francis Van den Eynde
Hans Bonte, Maya Detiège, Meryame Kitir
Stefaan Van Hecke
Clotilde Nyssens
Sarah Smeyers

cdH	:	centre démocrate Humaniste
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
FN	:	Front National
LDD	:	Lijst Dedecker
MR	:	Mouvement Réformateur
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	:	Parti Socialiste
sp.a	:	socialistische partij anders
VB	:	Vlaams Belang

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 52 0000/000:	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 52 0000/000:	Document parlementaire de la 52 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel tot wijziging van artikel 11 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers in verband met de erkenning van de politieke fracties besproken tijdens haar vergaderingen van 15 januari en 8 april 2008 en 20 januari 2010.

*
* *

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!), mede-indienster van het voorstel, geeft aan dat dit voorstel tot wijziging van het Kamerreglement ertoe strekt de erkenning van een politieke fractie (en dus de toegang tot de middelen en financiën die het Parlement aan die fractie toekent) te laten afhangen van de inachtneming door de leden van die fractie van de democratische waarden en wetten die beogen bepaalde door racisme, xenofobie of negationisme geïnspireerde handelingen te beteugelen. Het is een sanctieregeling waarvoor de thans bij het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Parlement van de Franse Gemeenschap en het Parlement van het Waals Gewest bestaande regels model hebben gestaan. Het Vlaams Parlement heeft gekozen voor een sanctieregeling die, op technisch vlak, afwijkt van de hier voorgestelde nadere regels.

De heer Herman De Croo (Open Vld) wijst erop dat de financiering van de politieke partijen, die krachtens de wet in een aantal gevallen (door racisme ingegeven overtredingen of boekhoudkundige onregelmatigheden — waarvoor trouwens onlangs een schorsing werd toegepast op het FN) kan worden geschorst, niet mag worden verward met de werking van de politieke fracties binnen een assemblee. Het lijkt hem in dat opzicht gevaarlijk te voorzien in procedures die de interne werking, dat wil zeggen politieke prerogatieven in de Kamer, in het gedrang brengen van fracties die bestaan uit leden van wie de Kamer zelf, bij het onderzoek van de geloofsbrieven, de verkiezing heeft gevalideerd. De door de voorliggende tekst voorgestelde inhaalbeweging (tweede lid van de voorgestelde tekst: “*De politieke fractie blijft echter erkend als zij binnen vijftien dagen na de in het eerste lid bedoelde beslissing de voorzitter van de Kamer kennis geeft van de schrapping van het veroordeelde lid.*”) reikt geen oplossing aan voor dat essentiële knelpunt. De spreker zegt dat hij de thans bestaande tekst moeilijk kan steunen.

Volgens *de heer Jan Mortelmans (VB)* past dit voorstel in de al te lange lijst van pogingen (uiteenlopende vervolgingen, zowel individueel als ten aanzien van de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersonen, opeenvolgende wijzigingen van de wet inzake de

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission s'est réunie le 15 janvier 2008, le 8 avril 2008 et le 20 janvier 2010 en vue d'examiner la proposition visant à modifier l'article 11 du Règlement de la Chambre des représentants concernant la reconnaissance des groupes politiques.

*
* *

Zoé Genot (Ecolo-Groen!), coauteure de la proposition, indique que le texte vise à subordonner la reconnaissance d'un groupe politique (et l'accès aux moyens et financements accordés par l'assemblée à ceux-ci) au respect, par leurs membres et par les composantes de leur parti, des valeurs démocratiques et des lois tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme, la xénophobie ou le négationnisme. C'est un mécanisme de sanction qui s'inspire des règles qui existent à l'heure actuelle dans les parlements de la Région de Bruxelles-Capitale, de la Communauté française et de la Région wallonne, le Parlement flamand ayant pour sa part opté pour un régime de sanction qui diffère, sur un plan technique, des modalités ici proposées.

Pour *Herman De Croo (Open Vld)*, il convient de ne pas confondre le financement des partis politiques, dont la loi prévoit la suspension dans une série d'hypothèses (infractions inspirées par le racisme ou irrégularités comptables, ce dernier cas de figure ayant d'ailleurs été appliqué récemment dans le cas du FN), et le fonctionnement des groupes politiques au sein d'une assemblée. Il lui paraît à cet égard dangereux de prévoir des procédures mettant en péril le fonctionnement interne, c'est-à-dire les prérogatives politiques au sein de la Chambre, de groupes réunissant des membres dont l'élection, après tout, a été validée par la Chambre elle-même, au stade de la vérification des pouvoirs. La procédure de rattrapage proposée par le texte à l'examen (alinéa 2 du texte proposé: “*Toutefois, le groupe politique conserve le bénéfice de la reconnaissance si dans les quinze jours de la décision visée au premier alinéa, il communique au président de la Chambre la radiation du membre concerné*”) ne remédie pas à ce problème essentiel; l'orateur indique qu'il lui est difficile de soutenir ce texte en l'état.

Jan Mortelmans (VB) estime que cette proposition s'inscrit dans une trop longue liste de tentatives (poursuites diverses, aussi bien à titre individuel qu'en visant la responsabilité pénale des personnes morales, modifications successives de la loi sur le financement

financiering van de politieke partijen enzovoort) om een politieke partij, *in casu* die waartoe hij behoort, te muilkorven. Op die manier brengt men de vrijheid van meningsuiting zelf in gevaar.

De heer Jef Van den Bergh (CD&V) merkt op dat nooit kan worden uitgesloten dat in een fractie iemand ongeoorloofde dingen doet en hij vraagt zich dan ook af waarom de hele fractie daarvoor dan zou moeten worden gestraft. Voorts attendeert hij erop dat de strafrechtelijke veroordeling van een lid van een fractie, in de huidige stand van de wetgeving, gevolgen kan hebben voor zijn verkiesbaarheid (verlies van het mandaat). Het lijkt hem dan ook nutteloos het Reglement te wijzigen.

De heer Herman De Croo (Open Vld) is het daarmee eens: men kan niet de hele fractie straffen omdat één van haar leden zich misdraagt.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!) voert aan dat het geld van de Staat, via de dotaties die de Kamer aan de politieke fracties toekent, niet mag kunnen dienen om racistische ideeën te verspreiden. Tal van assemblees, waaronder het Vlaams Parlement, hebben voorzien in bepalingen die de mogelijkheid bieden de door hen toegekende dotaties te schorsen. Het voorstel strekt er echter niet toe een hele fractie te straffen. Als het gedrag van één lid een probleem doet rijzen, kan de fractie het betrokken lid schrappen. Dat lid behoudt overigens zijn politieke rechten binnen de assemblee (het wordt niet uitgesloten en kan zijn optreden als parlamentslid voortzetten). De hier voorgestelde regeling is automatisch, in tegenstelling tot die van het Vlaams Parlement, waar een “politieke” beslissing — door het Bureau — vereist is.

Voorzitter Herman Van Rompuy (CD&V) acht het nuttig de relevante bepaling van het Reglement van het Vlaams Parlement (artikel 9, nr. 6) aan te halen:

“Het Bureau kan de toekenning van de dotatie intrekken als:

a) op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamer, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, de Raad van State tot een dergelijke intrekking heeft besloten.

Het Bureau gedraagt zich in dat geval naar de intrekkingperiode, bepaald door het arrest van de Raad van State en stelt, in evenredigheid met de federale

des partis politiques,...) destinées à museler un parti en particulier, et en l'occurrence le sien. Ce faisant, c'est la liberté d'expression même qui s'en trouve menacée.

Jef Van den Bergh (CD&V) note qu'on ne peut jamais exclure que quelqu'un, dans un groupe politique, agisse de manière illicite, et se demande dès lors pourquoi c'est l'ensemble du groupe qui doit être sanctionné. En outre, il fait remarquer que la condamnation pénale d'un membre du groupe peut avoir, en l'état actuel du droit, des répercussions sur son éligibilité (perte du mandat), de sorte qu'une modification du Règlement lui semble inutile.

Herman De Croo (Open Vld) abonde dans le même sens: on ne peut punir le tout pour la partie.

Zoé Genot (Ecolo-Groen!) argue qu'il importe que l'argent de l'État, via les dotations accordées par la Chambre aux groupes politiques, ne puisse servir à la diffusion d'idées racistes. De nombreuses assemblees, dont le Parlement flamand, se sont dotées de dispositions permettant de suspendre les dotations qu'ils accordent. La proposition ne vise cependant pas à sanctionner collectivement un groupe. En effet, lorsque c'est le comportement d'un seul membre d'un groupe qui est en cause, il est toujours loisible au groupe de radier le membre concerné. Ce membre conserve par ailleurs ses droits politiques au sein de l'assemblée (il n'en est pas exclu et peut continuer à mener son action parlementaire). Par rapport au dispositif existant au Parlement flamand, la présente proposition se distingue par son caractère automatique (au contraire de la réglementation au Parlement flamand, où une décision “politique” — du Bureau — est nécessaire).

Le président (M. Van Rompuy) estime utile de citer la disposition pertinente du Règlement du Parlement flamand (article 9, n° 6):

“Het Bureau kan de toekenning van de dotatie intrekken als:

a) op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamer, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, de Raad van State tot een dergelijke intrekking heeft besloten.

Het Bureau gedraagt zich in dat geval naar de intrekkingperiode, bepaald door het arrest van de Raad van State en stelt, in evenredigheid met de federale

toegekende dotatie, de grootte van het in te trekken bedrag vast;

b) een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.”

Daaruit vloeit voort dat het Bureau van het Vlaams Parlement de sanctie op discretionaire wijze oplegt en aanpast.

De heer Olivier Hamal (MR) vindt dat het voorstel tal van technische gebreken vertoont. Ten eerste moet men een fractie de mogelijkheid bieden zich te distantiëren van een van de componenten van de partij, net zoals ze het lid van wie het gedrag aan de kaak wordt gesteld, kan schrappen. Maar hoe kan dat concreet uitvoering krijgen?

Vervolgens schendt de voorgestelde regeling het proportionaliteitsbeginsel omdat voor het verlies van de erkenning als politieke fractie in geen enkele beperking in de tijd is voorzien. Mag daaruit worden opgemaakt dat dergelijk verlies voor de hele zittingsperiode geldt?

Die enkele onvolkomenheden tonen aan dat het voorstel in ieder geval moet worden aangevuld.

Als antwoord op die bezwaren, geeft mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!) aan dat men de situatie van een lid niet kan gelijkschakelen met die van een component: een lid kan immers *ut singuli* worden beschouwd als een schurftig schaap dat door zijn fractie moet kunnen worden afgevalen. Het is daarentegen echter uitgesloten de fractie de mogelijkheid te bieden een component af te vallen of te schrappen. De wet op de financiering van de politieke partijen staat dat trouwens evenmin toe.

Wat ten slotte de beperking in de tijd betreft, ligt het voor de spreekster voor de hand dat de sanctie voor de hele zittingsduur geldt.

toegekende dotatie, de grootte van het in te trekken bedrag vast;

b) een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.”

Il en ressort que le Bureau du Parlement flamand actionne et module la sanction de manière discrétionnaire.

Pour Olivier Hamal (MR), la proposition présente bon nombre d'imperfections techniques: en premier lieu, on doit également permettre à un groupe de se distancer d'une des composantes du parti, tout comme il peut radier le membre dont le comportement est incriminé. Mais comment cela peut-il se réaliser concrètement?

Ensuite, le mécanisme proposé viole le principe de proportionnalité, aucune limite dans le temps n'étant fixée en ce qui concerne la perte de la reconnaissance comme groupe politique. Doit-on comprendre que celle-ci vaut pour toute la législature?

Le relevé de ces quelques imperfections du texte montre en tout cas que la proposition a besoin d'être complétée.

Zoé Genot (Ecolo-Groen!) estime, pour répondre à ces objections, qu'on ne peut assimiler la situation du membre et celle d'une composante: un membre peut en effet être considéré *ut singuli* comme une brebis galeuse qui doit pouvoir être désavouée par son groupe. Par contre, il est hors de question de permettre au groupe de désavouer ou de radier une composante, la loi sur le financement des partis politiques ne le permet d'ailleurs pas non plus.

Enfin, en ce qui concerne la limitation dans le temps, il est clair pour l'intervenante que la sanction vaut jusqu'à la fin de la législature.

De voorzitter wijst erop dat de procedure van erkenning van een politieke fractie thans onbekend is in het Reglement van de Kamer. Een fractie wordt als politieke fractie erkend als ze ten minste vijf leden telt. Het voorstel is dan ook moeilijk te verzoenen met het automatische karakter van de vorming van de politieke fracties: geen enkel orgaan is ertoe gemachtigd te bepalen welke fracties worden erkend en welke niet.

Volgens *de heer Jan Mortelmans (VB)* is het voorstel een slechte nabootsing van de wet inzake de financiering van de politieke partijen.

De heer Olivier Hamal (MR) herhaalt zijn bezwaren in verband met het lot van de fractie wegens het gedrag van een van haar leden. Hij voegt eraan toe dat ook het automatische karakter van de sanctie voor hem een probleem doet rijzen: in het Vlaams Parlement beschikt het Bureau over een beoordelingsmarge, zowel voor het principe van de schorsing als voor de strafmaat. In de wet betreffende de financiering van de politieke partijen, die volgens de indienst van het voorstel voor haar model heeft gestaan, vervult de Raad van State een rol van voorafgaande filter in de procedure. Dat is niet zonder betekenis. Het voorstel zou volgens hem moeten worden aangevuld, onder meer om in een filtermechanisme te voorzien. Misschien zou een vergelijkende nota van de diensten de commissie in staat stellen zich over een en ander een beter idee te vormen.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!) stemt in met het voorstel een vergelijkende nota te laten redigeren over de diverse sanctieregelingen in de Belgische wetgevende assemblees.

De voorzitter stelt vast dat daarover een consensus bestaat en vraagt dat de diensten de nota opstellen waarvan tijdens de bespreking sprake is geweest.

*
* *

Tijdens de vergadering van 20 januari 2010 becommentarieert *mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!)* de door de diensten geredigeerde vergelijkende nota (zie de bijlage), die haar fractie tot een amendement heeft geïnspireerd. Dat amendement nr. 1 (DOC 52 0314/002) strekt ertoe sommige technische aspecten te verbeteren waarover is gedebatteerd: enerzijds wordt duidelijk gepreciseerd dat een erkende fractie haar erkenning als dusdanig niet verliest, maar alleen de financiële en logistieke middelen die er gepaard mee gaan, en anderzijds dat een erkende fractie al die middelen kan behouden bij een veroordeling van een van haar leden

Le président souligne qu'à l'heure actuelle, le Règlement de la Chambre ne connaît pas de procédure de reconnaissance d'un groupe politique. Un groupe est reconnu comme constituant un groupe politique dès lors qu'il compte au moins cinq membres. La proposition se concilie dès lors très mal avec le caractère d'automaticité qui préside à la formation des groupes politiques: aucun organe n'est habilité à déterminer quels groupes sont reconnus et lesquels ne le sont pas.

Pour *Jan Mortelmans (VB)*, la proposition est une mauvaise copie de la loi sur le financement des partis politiques.

Olivier Hamal (MR) réitère ses objections en ce qui concerne le sort réservé au groupe en cas de faute imputable à une composante. Il ajoute que l'automaticité de la sanction constitue également un problème à ses yeux: au Parlement flamand, le Bureau jouit d'une marge d'appréciation tant en ce qui concerne le principe de la suspension que le montant de la sanction. Dans la loi sur le financement des partis politiques, dont l'auteur de la proposition prétend s'être inspirée, le Conseil d'État joue un rôle de filtre préalable dans la procédure, ce qui n'est pas anodin. Il lui paraît que la proposition devrait être complétée en vue notamment de prévoir un mécanisme de filtre. Une note comparative des services permettrait peut-être à la commission de se faire une idée plus précise.

Zoé Genot (Ecolo-Groen!) se rallie à la suggestion d'une note comparative des divers mécanismes de sanction au sein des assemblées législatives belges.

Le président constate qu'il y a consensus sur ce point et demande que les services rédigent la note comparative évoquée dans la discussion.

*
* *

Lors de la réunion du 20 janvier 2010, *Zoé Genot (Ecolo-groen!)* commente la note comparative établie par les services (voir annexe), et qui a inspiré à son groupe un amendement. Cet amendement n° 1 (DOC 52 0314/002) tend à corriger certains aspects techniques qui ont fait débat: d'une part, il est clairement précisé qu'un groupe politique reconnu ne perd pas sa reconnaissance en tant que telle, mais seulement les moyens financiers et logistiques qui vont de pair, et d'autre part, un groupe politique reconnu peut conserver ces moyens en cas de condamnation d'un de ses membres ou d'une composante en communiquant

of haar componenten, *in casu* door de voorzitter van de Kamer kennis te geven van de schrapping van het betrokken lid of de betrokken component.

Op die manier sluit het ter bespreking voorliggende voorstel aan bij de regeling die van kracht is in het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De heer Jean-Marie Dedecker (LDD) kan zich niet in dat amendement terugvinden. Hij beschouwt het parlement immers als het laatste bastion van de vrijheid van meningsuiting, waarbinnen alle meningen aan bod moeten kunnen komen. Hij constateert overigens dat niemand gekrenkt was en dat zelfs geen sprake was van vervolging toen de heer Dubié de heer Ecclestone als “maffiabaas” bestempelde.

Uw rapporteur constateert dat, hoewel mevrouw Genot ingevolge de door de diensten opgestelde vergelijkende nota een amendement heeft ingediend, nog andere amendementen noodzakelijk zijn om de bespreking van de tekst voort te zetten, al was het maar uit een strikt technisch oogpunt bekeken. Het voorstel zou nog meer om moeten worden afgestemd op de wet op de partijfinanciering en op de sanctieregeling waarin die wet voorziet.

De heer Renaat Landuyt (sp.a) is het eens met de opmerking van mevrouw Vautmans. Hij suggereert zelfs de conclusies af te wachten van de reflectie die is gestart in de Controlecommissie betreffende de Verkiezingsuitgaven en de Boekhouding van de Politieke partijen.

Ook volgens *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* moet, indien momenteel een werkgroep actief is in verband met de financieringsaangelegenheden en de verkiezingsuitgaven, de resultaten daarvan worden afgewacht om dan via een overeenkomst vooruitgang te kunnen boeken. Hoewel hij ten gronde de algemene strekking kan begrijpen waaraan de indieners van het voorstel uiting geven, zijn de volgende kwesties in zijn ogen heikele knelpunten:

1) het feit dat door toedoen van één enkel lid de hele fractie verstoken kan raken van de financiering waarin is voorzien;

2) de regeling zal waarschijnlijk politiek gesproken zeer contraproductief werken;

3) de bepaling zal makkelijk kunnen worden omzeild, aangezien het zal volstaan dat de fractie zich distantieert van het lid dat in de fout is gegaan door hem/haar te ‘schrappen’.

au président de la Chambre la radiation du membre concerné ou de la composante.

De la sorte, la proposition à l'examen se rapproche du mécanisme en vigueur au sein du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Jean-Marie Dedecker (LDD) ne peut marquer son accord sur cette proposition. Il considère en effet que le Parlement est le dernier temple de la liberté d'expression, et que toutes les opinions doivent pouvoir être émises en son sein. Il constate d'ailleurs que personne ne s'est offusqué, et qu'il n'y a même pas eu de poursuites, lorsque M. Dubié a qualifié M. Ecclestone de “*chef mafieux*”.

Votre rapporteur constate que si un amendement a été déposé par Mme Genot suite à la note comparative établie par les services, d'autres amendements sont encore nécessaires pour poursuivre l'examen du texte, ne fût-ce que sur un plan strictement technique. Il conviendrait d'aligner encore davantage la proposition sur la loi sur le financement des partis politiques, et sur le mécanisme de sanctions qui y est prévu.

Renaat Landuyt (sp.a) appuie la remarque de Mme Vautmans. Il suggère même d'attendre les conclusions de la réflexion engagée au sein de la commission de contrôle des dépenses électorales.

Pour *Servais Verherstraeten (CD&V)* également, si un groupe de travail est actif en ce moment sur les questions de financement et de dépenses électorales, il faudrait attendre les résultats qui en sortiront pour avancer de manière consensuelle. Si, sur le fond, il peut comprendre l'idée générale exprimée par les auteurs de la proposition, les points suivants constituent à ses yeux des problèmes de taille:

1°) le fait que par les agissements d'un seul membre, l'ensemble de son groupe puisse être privé du financement prévu;

2°) le mécanisme sera vraisemblablement politiquement très contre-productif;

3°) le dispositif sera facilement contournable, puisqu'il suffira au groupe de désavouer le membre fautif, en le ‘radiant’.

Op grond van al die overwegingen vindt de spreker het voorstel niet erg positief.

Mevrouw Valérie Déom (PS) is weliswaar gewonnen voor de algemene doelstelling die de ter bespreking voorliggende tekst nastreeft, maar ook volgens haar zou de commissie er beter aan doen de afloop af te wachten van de werkzaamheden die aan de gang zijn omtrent de vraagstukken van de financiering en de verkiezingsuitgaven, teneinde tot een eenvormige oplossing te komen.

Mevrouw Zoé Genot (Ecolo-Groen!) wenst dat elke fractie nader aangeeft over welke punten zij het eens is en welke veranderingen in de tekst zij noodzakelijk acht, gelet op het al ingediende amendement. De spreekster heeft er volstrekt geen bezwaar tegen dat de technische opmerkingen van de andere sprekers erin worden verwerkt, zolang daardoor maar vooruitgang kan worden geboekt in die aangelegenheid. In verband met het uitsstel dat wordt gevraagd in afwachting van de werkgroep die zich over de financiering en de verkiezingsuitgaven buigt, merkt zij op dat die werkgroep zich met veel meer inlaat dan louter met het onderwerp van het ter bespreking voorliggende voorstel; zij vreest dat de gevraagde verdaging van de commissiewerkzaamheden alleen maar dient als ontmoedigingstactiek. In elk geval zou de commissie de maand mei moeten aanhouden als uiterste termijn voor de bespreking van deze tekst.

Voorts merkt de spreekster op dat dezelfde partijen in andere assemblees vergelijkbare regelingen hebben aangenomen als die welke het ter bespreking voorliggende voorstel bevat.

Ook de heer *Daniel Bacquelaine (MR)* staat achter de algemene strekking van de tekst. Wel wenst hij dat niet opnieuw de fout wordt begaan die ook is gemaakt bij artikel 15ter van de wet op de partijfinanciering, met name dat in de praktijk kennelijk ontoepasbare teksten worden aangenomen. Alle wetgeving waarbij sancties worden ingesteld als die welke met de ter bespreking voorliggende tekst worden overwogen, moet trouwens hoe dan ook in overeenstemming zijn met de rechten en fundamentele beginselen. In dit geval wordt men, behalve met enkele minder belangrijke technische tegenstrijdigheden, geconfronteerd met de moeilijkheid dat de sanctie automatisch wordt toegepast, wat op zijn minst strijdig is met het proportionaliteitsbeginsel.

De algemene strekking mag dan al behouden blijven, alles daaromheen zou bijsturing verdienen!

Uw rapporteur constateert dat weinig leden gewonnen zijn voor het voorstel zoals het nu voorligt. Volgens haar zou in dit stadium een beslissing moeten worden

L'ensemble de ces considérations amènent l'intervenant à considérer que la proposition n'est pas très positive.

Valérie Déom (PS), si elle est en accord avec l'objectif général poursuivi par le texte à l'examen, considère également que la commission ferait mieux d'attendre l'issue des travaux en cours au sein du groupe de travail sur les questions de financement et de dépenses électorales, afin d'aboutir à une solution uniforme.

Zoé Genot (Ecolo-Groen!) souhaite que chaque groupe spécifie les points sur lesquels il est d'accord, et ce qu'il estime devoir modifier par rapport au texte, compte tenu de l'amendement déjà déposé. L'intervenante ne voit aucune objection à intégrer les remarques techniques des autres intervenants, tant que cela permet d'avancer sur la question. Concernant le délai demandé dans l'attente des conclusions du groupe de travail sur les questions de financement et de dépenses électorales, elle observe que l'objet de ce groupe de travail est beaucoup plus large que l'objet de la proposition à l'examen, et craint que le report demandé des travaux de la commission ne serve en fait qu'à noyer le poisson. En tout état de cause, la commission devrait se donner le mois de mai comme terme ultime de l'examen du présent texte.

L'intervenante fait par ailleurs remarquer que les mêmes partis ont voté, dans d'autres assemblées, des mécanismes comparables à ceux inscrits dans la proposition à l'examen.

Daniel Bacquelaine (MR) partage l'idée générale et la philosophie du texte. Il souhaite cependant qu'on ne commette pas à nouveau l'erreur de l'article 15ter de la loi sur le financement des partis politiques, qui consiste à voter des textes qui se révèlent inapplicables en pratique. Par ailleurs, toute législation qui établit des sanctions du type de celles qu'envisage le texte à l'examen doit impérativement satisfaire aux droits et aux principes fondamentaux. Or, dans le cas présent, outre certaines contradictions techniques secondaires, on est confronté au problème de l'automatisme de la sanction, qui heurte à tout le moins le principe de proportionnalité.

Si l'idée générale peut être retenue, tout ce qu'il y a autour mériterait d'être revu!

Votre rapporteur constate que peu de membres se rallient à la proposition, dans sa forme actuelle. Elle est d'avis qu'une décision devrait à ce stade être prise: soit

genomen: ofwel wordt de tekst eerlang geamendeerd, ofwel wordt de bespreking opgeschort in afwachting van de conclusies van de werkgroep rond financiering en verkiezingsuitgaven, ofwel wordt het voorstel nu verworpen.

De voorzitter (de heer Dewael) vindt persoonlijk dat de beslissing over de ter bespreking voorliggende tekst, die nu al twee jaar lang op de agenda staat, niet eindeloos kan worden uitgesteld. Hij is geen voorstander van een verwijzing, en zelfs ook niet van een verdaging in afwachting van de conclusies van de werkgroep die zich over de vraagstukken van de financiering en de verkiezingsuitgaven buigt; het doel van die werkzaamheden van die werkgroep staat trouwens los van dat van dit voorstel.

De heer Renaat Landuyt (sp.a) is in elk geval evenmin te vinden voor verwijzing naar voormelde werkgroep, en zelfs niet voor verwijzing naar de Controlexcommissie betreffende de Verkiezingsuitgaven en de Boekhouding van de Politieke partijen. Dat zijn immers gemengde instanties waarbij ook senatoren betrokken zijn. Aangezien het om het Reglement van de Kamer gaat, komt het evenwel de commissie voor het Reglement toe haar verantwoordelijkheden te nemen.

Volgens *de voorzitter* moet, naargelang de commissieleden de tekst al dan niet bruikbaar achten als basis voor een diepgaandere bespreking, spoedig worden beslist of men hier al dan niet mee moet doorgaan. Indien voortzetting van de werkzaamheden mogelijk is, worden de leden, meer bepaald de indieners van het voorstel, verzocht spoedig amendementen in te dienen. Zoniet moet het voorstel worden ingetrokken of verworpen, ook al bestaat dan de mogelijkheid dat nieuwe voorstellen worden ingediend wanneer de werkgroep die de financieringsaangelegenheden en de verkiezingsuitgaven onder de loep moet nemen zijn conclusies zal hebben uitgebracht. Aangezien kennelijk weinig leden gewonnen zijn voor voortzetting van de werkzaamheden op de huidige grondslagen, stelt hij voor over te gaan tot de stemming.

*
* *

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 7 tegen 2 stemmen.

Het voorstel wordt verworpen met 6 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

De rapporteur,

Hilde VAUTMANS

De voorzitter,

PATRICK DEWAELE

on amende à bref délai le texte, soit on en suspend la discussion dans l'attente des conclusions du groupe de travail sur les questions de financement l'examen et de dépenses électorales, soit on rejette dès à présent la proposition.

Le président (M. Dewael) estime pour sa part qu'on ne peut reporter indéfiniment la décision sur le texte à l'examen, qui figure à l'agenda depuis plus de deux ans. Il n'est pas favorable à un renvoi ni même à un ajournement dans l'attente des conclusions du groupe de travail sur les questions de financement des dépenses électorales, dont l'objet est d'ailleurs indépendant de celui de la proposition.

Renaat Landuyt (sp.a) n'est, en tout état de cause pas non plus favorable à un renvoi au groupe de travail précité, ni même à la commission des dépenses électorales. Ce sont en effet des organes mixtes, qui associent également des sénateurs. Or, s'agissant du Règlement de la Chambre, c'est à la commission du Règlement de prendre ses responsabilités.

Pour *le président*, selon que les membres de la commission estiment que le texte peut ou non servir de base à une discussion plus approfondie, on doit décider rapidement s'il faut ou non poursuivre. Si on peut poursuivre, les membres, et en particulier les auteurs de la proposition, sont invités à déposer rapidement des amendements. Dans le cas contraire, il faut retirer la proposition ou la rejeter, quitte à déposer de nouvelles propositions lorsque le groupe de travail sur les questions de financement l'examen et de dépenses électorales aura rendu ses conclusions. Constatant que peu de membres sont d'avis de poursuivre sur les bases actuelles, il propose de passer au vote.

*
* *

L'amendement n° 1 est rejeté par 7 voix contre et 2 voix pour.

La proposition est rejetée par 6 voix contre, 2 voix pour et 1 abstention.

Le rapporteur,

Hilde VAUTMANS

Le président,

PATRICK DEWAELE

**NOTA TER ATTENTIE VAN DE BIJZONDERE
COMMISSIE VOOR HET REGLEMENT EN VOOR
DE HERVORMING VAN DE PARLEMENTAIRE
WERKZAAMHEDEN**

Volgnummer: SJD/2008/0109

**Trefwoorden: PARL — Werking — Bijzondere
bevoegdheden — Reglement van de assemblee —
Kamer**

Kopie aan: de griffier, de adjunct-griffier

**Betreft: erkenning en financiering van de politieke
fracties — nota ter vergelijking van de regelingen
tot intrekking van de dotatie van een politieke frac-
tie in de assemblees van de Gemeenschappen en
Gewesten met het voorstel tot wijziging van artikel
11 van het Reglement van de Kamer van volksver-
tegenwoordigers in verband met de erkenning van
de politieke fracties (DOC 52 0314/001) — Ingevolge
het verzoek van de bijzondere commissie voor het
Reglement en voor de Hervorming van de Parlemen-
taire Werkzaamheden**

1. Het voorstel tot wijziging van het Reglement (DOC 52 0314/001) beoogt de intrekking mogelijk te maken van de erkenning van een politieke fractie als een van haar leden of van haar componenten in de zin van de wet van 4 juli 1989 bij een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan, werd veroordeeld op grond van de wet van 30 juli 1981 of van de wet van 23 maart 1995, waarbij de fractie evenwel haar erkenning behoudt als ze het betrokken lid schraapt en de voorzitter van de Kamer daarvan in kennis stelt.

In de toelichting bij het voorstel wordt aangegeven dat dit laatste *“ertoe [strekt] de erkenning van een politieke fractie (en dus de toegang tot de middelen en financiën die het parlement aan die fractie toekent) te laten afhangen van de inachtneming door de leden van die fractie van de democratische waarden en wetten die beogen bepaalde door racisme, xenofobie of negacionisme geïnspireerde handelingen te beteugelen.”*

De commissie heeft gewenst dat die regeling wordt vergeleken met die van de assemblees van de Gemeenschappen en Gewesten.

2. De regeling van het voorstel DOC 52 0314/001 lijkt sterk op die welke gelden in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement (artikel 9, nr. 3, van het Reglement van orde), in het Parlement van de Franse Gemeenschap (artikel 10, nr. 4, van het Reglement van orde) en in het Waals Parlement (artikel 11, nr. 3, van het Reglement van orde).

**NOTE À L'ATTENTION DE LA COMMISSION
SPÉCIALE DU RÈGLEMENT ET DE LA RÉFORME
DU TRAVAIL PARLEMENTAIRE**

Numéro d'ordre: SJD/2008/0109

**Mots-clés: PARL — Fonctionnement — Com-
pétences particulières — Règlement d'assemblée
— Chambre**

Cc: M. le Greffier, Mme la Greffière adjointe

**Objet: reconnaissance et financement des
groupes politiques — note comparant les méca-
nismes de retrait de la dotation d'un groupe poli-
tique dans les assemblées des entités fédérées et
la proposition DOC 52-314 visant à modifier l'article
11 du Règlement de la Chambre des représentants
concernant la reconnaissance des groupes poli-
tiques — Suite à la demande de la commission du
Règlement**

1. La proposition de modification du Règlement (DOC 52 314) vise à permettre le retrait de la reconnaissance dont bénéficie un groupe politique lorsqu'un de ses membres ou une de ses composantes au sens de la loi du 4 juillet 1989 a été condamné par une décision coulée en force de chose jugée sur base de la loi du 30 juillet 1981 ou de la loi du 23 mars 1995, le groupe politique conservant toutefois le bénéfice de la reconnaissance s'il radie le membre concerné, et qu'il donne connaissance de cette radiation au président de la Chambre.

Selon les développements de la proposition, celle-ci *“vise à subordonner la reconnaissance d'un groupe politique (et l'accès aux moyens et financements accordés par l'assemblée à ceux-ci) au respect par leurs membres des valeurs démocratiques et des lois tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme, la xénophobie ou le négacionisme”*.

La commission a souhaité que ce mécanisme soit comparé avec ceux mis en place au sein des assemblées des entités fédérées.

2. Le mécanisme de la proposition DOC 52 0314/001 est très largement semblable à ceux mis en place au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale (article 9, n° 3, du Règlement d'ordre intérieur), au Parlement de la Communauté française (article 10, n° 4, du Règlement) et au Parlement wallon (article 11, n° 3, du Règlement).

Er zij echter opgemerkt dat in elk van die assemblees de erkenning van een politieke fractie ook kan worden ingetrokken als de politieke partij waartoe die fractie behoort, werd veroordeeld op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen. Die optie komt daarentegen niet aan bod in het voorstel DOC 52 0314/001.

3. In het Vlaams Parlement ziet de regeling er een beetje anders uit. Krachtens artikel 6 van het Reglement van het Vlaams Parlement zijn er twee manieren om een politieke partij de door het Parlement toegekende dotatie te onttrekken, met name:

1° bij beslissing van het Bureau als, na afloop van de in artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 bedoelde procedure, de controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen de krachtens artikel 15 van de voormelde wet toegekende overheidsdotatie afschaft, daarbij gevolgd door een beslissing van de Raad van State (artikel 9, punt 6, a), van het Reglement van het Vlaams Parlement);

2° bij beslissing van het Bureau als *“een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd”* (artikel 9, punt 6, b), van het Reglement van het Vlaams Parlement).

4. Over de eerste in het Reglement van het Vlaams Parlement vervatte oplossing (artikel 9, punt 6, a)) zijn geen bijzondere opmerkingen te maken, tenzij dat ze het voordeel heeft eenvoudig te zijn: als de controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen, gevolgd door een beslissing van de Raad van State, de krachtens artikel 15 van de wet van 4 juli 1989 toegekende overheidsdotatie afschaft, kan het Bureau de dotatie die het Vlaams Parlement aan de politieke fractie toekent, intrekken.

Notons cependant que dans chacune de ces assemblées, la reconnaissance d'un groupe politique peut également lui être retirée lorsque le parti politique auquel ce groupe appartient a été condamné sur la base de l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques. La proposition DOC 52 0314/001, par contre, ne retient pas cette option.

3. Au *Vlaams Parlement*, les mécanismes diffèrent quelque peu. L'article 6 du Règlement du *Vlaams Parlement* prévoit deux façons de priver un parti politique de la dotation allouée par le Parlement:

1° sur décision du Bureau, lorsque à l'issue de la procédure visée à l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989, la Commission de contrôle des dépenses électorales supprime, suivant une décision du Conseil d'État, la dotation publique allouée en vertu de l'article 15 de la loi précitée (article 6, a), du Règlement du *Vlaams Parlement*);

2° sur décision du Bureau, lorsque *“een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 (...), de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.”* (article 6, b), du Règlement du *Vlaams Parlement*).

4. La première voie retenue par le Règlement du *Vlaams Parlement* (article 6, a) n'appelle pas de remarque particulière, si ce n'est qu'elle présente l'avantage de la simplicité: dès lors que la commission de contrôle des dépenses électorales supprime, suivant une décision du Conseil d'État, la dotation publique allouée en vertu de l'article 15 de la loi du 4 juillet 1989, la dotation allouée au groupe politique par le *Vlaams Parlement* peut être retirée par le Bureau.

Opgemerkt zij dat die regeling nauw aansluit bij een van de regelingen die in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, in het Parlement van de Franse Gemeenschap of in het Waals Parlement gelden, behalve dat het Reglement van het Vlaams Parlement beter geformuleerd is: artikel 15 van de wet van 4 juli 1989 veronderstelt immers geen “veroordeling” (die term suggereert een strafrechtelijke beslissing).

5. De tweede bij het Vlaams Parlement bestaande oplossing (artikel 9, punt 6, b)) zou, zoals ze geformuleerd is, op technische moeilijkheden kunnen stuiten, omdat ze niet nauwkeurig genoeg is: krachtens die oplossing moet een vonnis of arrest verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevinden met het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, de wet van 30 juli 1981 of de wet van 23 maart 1995. Zoals ze geformuleerd is, bindt die bepaling de intrekking van de dotatie immers niet aan een beslissing van veroordeling: theoretisch zou een beslissing van vrijspraak waarin evenwel gewag wordt gemaakt van duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen die in strijd zijn met de voormelde instrumenten maar die niet ernstig genoeg zijn om tot een veroordeling te leiden, het Bureau van het Vlaams Parlement er kunnen toe brengen de dotatie in te trekken, en zou omgekeerd een veroordeling op grond van één enkele uiting niet tot de intrekking van de dotatie kunnen leiden! Het Bureau van het Vlaams Parlement lijkt met andere woorden meer gebonden door de motivering van de strafrechtelijke beslissingen dan door het dispositief ervan.

Het voorstel DOC 52 0314/001 heeft in dat opzicht de verdienste dat het een duidelijk verband legt tussen het verlies van de dotatie (formeel de “niet-erkenning” of het “verlies van de erkenning” als erkende politieke fractie) en een veroordeling op grond van de wet van 30 juli 1981 of de wet van 23 maart 1995.

6. De regeling waarin het Reglement van het Vlaams Parlement voorziet, vereist een optreden van het Bureau van die assemblee, waarbij aan dat orgaan trouwens een discretionaire bevoegdheid wordt verleend in het kader van die procedure van intrekking van de dotatie (“Het Bureau kan de toekenning (...)”; “Het Bureau bepaalt in dat geval de intrekkingsperiode en de grootte van het in te trekken bedrag”).

Het huidige artikel 11 van het Reglement van de Kamer wijst daarentegen geen enkel orgaan aan om over de erkenning van de politieke fracties een beslissing te nemen: om erkend te worden moet een politieke fractie minstens uit vijf leden bestaan (artikel 11, punt 2) en het Bureau treedt alleen op in geval van betwisting. Het

On notera que ce mécanisme est très proche d'un des mécanismes existant au niveau des Parlements de la Région de Bruxelles-Capitale, de la Communauté française et de la Région wallonne, à ceci près que la formulation retenue par le Règlement du *Vlaams Parlement* est plus heureuse: l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989 ne suppose en effet pas une “condamnation” (terme qui suggère une décision sur le plan pénal).

5. La seconde voie existant au niveau du *Vlaams Parlement* (article 6, b)) pourrait, telle qu'elle est formulée, se heurter à des difficultés techniques, en ce sens qu'elle manque de précision: il est dit, en effet, qu'un jugement ou un arrêt doit estimer que diverses déclarations, claires et concordantes, d'un parti, de ses membres ou de ses composantes, sont contraires à la Convention européenne des droits de l'homme, à la loi du 30 juillet 1981 ou à la loi du 23 mars 1989. Telle qu'elle est libellée, cette disposition ne semble pas lier le retrait de la dotation à une décision de condamnation: une décision d'acquittement qui aurait cependant retenu des déclarations, claires et concordantes contraires aux instruments précités mais insuffisamment graves pour entraîner la condamnation pourrait en théorie pousser le Bureau du *Vlaams Parlement* à retirer la dotation, et, à l'inverse, une condamnation fondée sur une déclaration unique ne pourrait pas donner lieu au retrait de la dotation! En d'autres termes, le Bureau du *Vlaams Parlement* paraît davantage lié par la motivation que par le dispositif des décisions pénales.

Sur ce point, la proposition DOC 52 0314/001 à l'examen présente le mérite de lier clairement la perte de la dotation (formellement, la ‘non-reconnaissance’ ou la ‘perte de reconnaissance’ en tant que groupe politique reconnu) à une condamnation sur base de la loi du 30 juillet 1981 ou de la loi du 23 mars 1995.

6. Les mécanismes prévus par le Règlement du *Vlaams Parlement* nécessitent une intervention du Bureau de cette assemblée, reconnaissant d'ailleurs à cet organe une compétence discrétionnaire dans le cadre de cette procédure de retrait de la dotation (“*het Bureau kan de toekenning...*”; “*het Bureau bepaalt in dat geval de intrekkingsperiode en de grootte van het in te trekken bedrag*”).

Par contraste, l'article 11 actuel du Règlement de la Chambre n'institue aucun organe pour décider de la reconnaissance des groupes politiques: est reconnu le groupe qui compte au moins cinq membres (article 11, n° 2), le Bureau n'intervenant que ponctuellement en cas de contestation. La proposition DOC 52-314 à l'examen

voorstel DOC 52 0314/001 lijkt moeilijk verenigbaar met een dergelijke regeling. Wellicht zal het Bureau van de Kamer uitdrukkelijk moeten worden aangewezen ofwel als algemeen orgaan dat bevoegd is om de politieke fracties te erkennen, ofwel – zoals in het Vlaams Parlement – als orgaan (met een gebonden of discretionaire bevoegdheid) dat bevoegd is voor de intrekking of de schorsing van de dotatie.

7. Een ander verschil tussen het voorstel DOC 52 0314/001 en de in het Vlaams Parlement geldende regeling bestaat erin dat de betrokken politieke fractie haar erkenning kan behouden als ze *“de voorzitter van de Kamer kennis geeft van de schrapping van het veroordeelde lid”*.

Een en ander noopt ertoe verschillende opmerkingen te maken:

1° allereerst brengt dit de noodzaak voor het voetlicht een orgaan in te stellen dat bevoegd is om een beslissing te nemen over de kwestie van het verlies van de hoedanigheid van erkende politieke fractie; de indieners van het voorstel hebben in dat opzicht geopteerd voor de Kamervoorzitter;

2° de mogelijkheid om aan de sanctie te ontkomen – door het veroordeelde lid of de veroordeelde component af te vallen – is indirect aanwezig in de procedure waarin artikel 9, punt 6, a), van het Reglement van het Vlaams Parlement voorziet: die procedure is immers opgevat als een verlengstuk van de procedure bedoeld in artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989. Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 10/2001 van 7 februari 2001 (uittreksels in de bijlage) aangegeven dat aan die bepaling de uitlegging moet worden gegeven dat ze er niet mag toe leiden dat een partij die de geleding die blijk heeft gegeven van de in dat artikel bedoelde vijandigheid, openlijk en duidelijk zou hebben afgekeurd, haar dotatie wordt ontzegd;

3° artikel 9, punt 6, b) van het Reglement van het Vlaams Parlement voorziet *a contrario* niet in een dergelijke mogelijkheid, wat moeilijk te rijmen valt met wat in het voormelde arrest nr. 10/2001 wordt aangegeven;

4° de indieners van het voorstel beperken de mogelijkheid om aan de sanctie van verlies van de hoedanigheid van erkende politieke fractie te ontkomen tot de schrapping van het betrokken lid; die beperking lijkt niet verenigbaar met de bewoordingen van het voormelde arrest nr. 10/2001, in die zin dat niet duidelijk is waarom een politieke fractie zou moeten worden gesanctioneerd voor feiten die worden verweten aan een component welke die fractie bij veronderstelling duidelijk en openlijk zou hebben gedesavoueerd, terwijl ze de mogelijkheid heeft een van haar leden af te vallen.

semble moeilijk conciliable avec un tel système. Il sera donc vraisemblablement nécessaire d’instituer explicitement le Bureau de la Chambre, soit comme organe général compétent pour reconnaître les groupes politiques, soit, comme au *Vlaams Parlement*, comme organe compétent (compétence liée ou discrétionnaire) pour le retrait ou la suspension de la dotation.

7. Autre différence notable entre la proposition DOC 52 0314/001 à l’examen et les mécanismes mis en place au niveau du *Vlaams Parlement*: la possibilité, pour le groupe politique concerné, de conserver le bénéfice de la reconnaissance, s’il ‘communique la radiation du membre concerné’ au président de la Chambre.

Ceci appelle plusieurs observations:

1° tout d’abord, cela met en lumière la nécessité d’instituer un organe compétent pour trancher la question de la perte de la qualité de groupe politique reconnu; sur ce point, les auteurs de la proposition ont opté pour le président de la Chambre;

2° la possibilité d’échapper à la sanction – en désavouant le membre ou la composante condamné – est indirectement présente dans la procédure prévue à l’article 6, a), du Règlement du *Vlaams Parlement*: en effet, cette procédure est conçue comme un prolongement de la procédure visée à l’article 15ter de la loi du 4 juillet 1989, disposition à propos de laquelle la Cour constitutionnelle a, dans son arrêt n° 10/2001 du 7 février 2001 (extraits en annexe), indiqué qu’elle devait être interprétée comme ne pouvant priver de dotation un parti qui aurait clairement et publiquement désavoué l’élément qui a manifesté l’hostilité aux instruments énumérés par cette disposition;

3° *a contrario*, une telle échappatoire n’est pas prévue à l’article 6, b), du Règlement du *Vlaams Parlement*, ce qui paraît difficilement conciliable avec les termes de l’arrêt n° 10/2001 précité;

4° les auteurs de la proposition limitent la possibilité d’échapper à la sanction de perte de la qualité de groupe politique reconnu à la radiation du membre concerné; cette limitation ne paraît pas conciliable avec les termes de l’arrêt n° 10/2001 précité, en ce sens qu’on n’aperçoit pas en quoi un groupe politique devrait être sanctionné pour des faits reprochés à une composante que ce groupe aurait par hypothèse clairement et publiquement désavoué, alors même que lui est ouverte la possibilité de désavouer un de ses membres.